

ดินสอพอง

เรียบเรียงโดย บวรรัตน์ สุนทรวิกรานต์

ถ้าพูดถึงดินสอพอง นื่องๆหนูๆอาจจะเคยเห็น เคยได้ยิน กันมาบ้าง โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสงกรานต์บ้านเรา เจ้าแป้งสีขาวๆที่ใช้เล่นปะแป้งกัน นั้นแหละ เรียกว่า “ดินสอพอง” เรามาลองดูกันดีกว่าว่า ดินสอพองนั้น มีประวัติความเป็นมาอย่างไร ที่มาของชื่อดินสอพอง ไปสัมผัสกับหมู่บ้าน ดินสอพองอันเลื่องชื่อ และประโยชน์-โทษของดินสอพองกันจะ

ตำนานดินสอพอง

ตามตำนานลพบุรีได้เล่าต่อกันมาว่าเมื่อครั้งที่ พระรามรบชนะทศกัณฐ์แล้วก็ได้ให้รางวัลแก่หนุมาน โดยที่ถ้าพระรามยิงลูกศรตกลงที่พื้นดินตรงไหนตรงนั้น ก็จะเป็นที่ดินของหนุมาน แล้วพระรามก็ยิงศรมาตกลงที่ จังหวัดลพบุรี เนื่องจากศรของพระรามเป็นศรศักดิ์สิทธิ์ พอโดนพื้นดินพื้นดินก็ลุกไหม้หนุมานจึงใช้หางดับไฟ ดินบริเวณนั้นถูกไฟเผาจนสุกจึงกลายเป็นดินขาว

ดินสอพองคืออะไร ?

ดินสอพองคือดินสีขาว (ดินมาร์ล Marl) เมื่อนำมาขีดเขียนบนกระดานดำก็ติดเป็นรอย ได้เหมือนกับใช้ดินสอดำขีดเขียนบนกระดาน และเมื่อหยดน้ำมะนาวลงไปบนดิน ดินสีขาวนี้ก็จะพองตัวขึ้นจนเห็นได้ชัด นี่เป็นคุณสมบัติพิเศษที่ดินชนิดอื่นไม่มี ดังนั้นดินนี้จึงได้ชื่อว่า “ดินสอพอง”

หมู่บ้านดินสอพอง

แหล่งผลิตดินสอพองนั้นมีอยู่เพียงแห่งเดียวในประเทศไทยคือจังหวัดลพบุรีทำกันในหมู่บ้านหินสองก้อน หมู่บ้านท่ายาง และบ้านสะพานอิฐ หมู่บ้านทั้งสามนี้อยู่ริมคลองชลประทานเรียกหมู่บ้านทั้งสามรวมๆกันว่าหมู่บ้านดินสอพอง

ทุกครัวเรือนในหมู่บ้านดินสอพองทำดินสอพองเป็นอาชีพหลัก เพราะพื้นดินทุกตารางนิ้วในเขตนี้เมื่อขุดลอกเอาหน้าดินตื้นๆออกไปแล้วก็จะเป็ดินสีขาวผ่องไปทั้งหมด

รู้จักหมู่บ้านดินสอพองกันไปแล้ว ลองมาดูวิธีการผลิตดินสอพองกันเลยดีกว่าจะ

วิธีการทำดินสอพอง

ขั้นตอนที่ 1. >> การขนดินมาร์ลใส่บ่อที่ 1 (บ่อกาก) แล้วปล่อยน้ำลงไปผสมให้ดินละลาย เมื่อดินละลายน้ำแล้ว ตักน้ำในบ่อที่ 1 เทใส่ตะแกรงลงในบ่อที่ 2 (บ่อกรองหรือบ่อเนื้อ) เพื่อแยกเอาหินกรวดและเศษหญ้าทิ้ง

ขั้นตอนที่ 2. >> ตักน้ำดินจากบ่อที่ 2 เทผ่านผ้ากรองลงในบ่อที่ 3 (บ่อทำแผ่น) ทิ้งไว้ 1 คืน ดินขาวจะตกตะกอนนอนก้นบ่อ ตอนบนจะเป็นน้ำใส ค่อยๆช้อนหรือดูดเอาน้ำใสนี้ออกจากบ่อ จนเหลือแต่แป้งดินขาวชั้นเหมือนดินโคลน

วิธีการทำดินสอพอง (ต่อ)

ขั้นตอนที่ 3. >> ขั้นที่สาม

ตักโคลนดินสอพองหยอดลงในแม่พิมพ์
ที่วางบนผ้าใบซึ่งปูไว้บนพื้นดิน
ผ้าจะช่วยดูดซับน้ำโคลนดินสอพอง
ปล่อยให้แห้งให้แตกผาจนดินสอพอง
เกาะเป็นก้อนแข็งพอที่จะหยิบได้

ขั้นตอนที่ 4. >> นำแผ่นดินสอพอง
ไปวางบนตะแกรงไม้ไผ่ ปล่อยให้แห้งสนิท
เมื่อแห้งดีแล้วจึงเก็บไว้เพื่อจำหน่ายต่อไป
แผ่นดินสอพองที่แห้งสนิทจะมีสีขาวกว่า
แผ่นที่ยังไม่แห้งจะ

หลังจากรู้วิธีการทำไปแล้ว น้องๆ จะเห็นได้ว่าจะออกมาเป็น
ดินสอพอง ที่พวกเราใช้กันนั้น ไม่ง่ายเลยใช่ไหมจะ

มาพูดถึงประโยชน์ของดินสอพองกันดีกว่า
ประโยชน์ของดินสอพองนั้นมีมากมาย ทั้งใช้เป็นยา
นำไปผสมน้ำแก้มัดผื่นคัน ใช้ทาคลายร้อน ปีบมะนาว
ผสมไปหน่อยก็ใช้ทาหัวโนได้ มีดินสอพองแบบละเอียด
สำหรับใช้ทาหน้าขจัดสิวเสี้ยนอีกด้วย

แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ควรระวัง ในการใช้ดินสอพองนี้
เหมือนกันนะจ๊ะ เพราะว่าดินสอพองเป็นการเอาดิน
มาผสมน้ำแล้วก็ตากแดด ดังนั้นก็น่าจะมีสกปรกปนอยู่
ด้วย ระวังอย่าใช้ตรงที่มีแผล หรือนำเข้าปากนะจ๊ะเด็กๆ

เกร็ดความรู้

น้องๆ รู้ไหมเอ่ย
ที่หมู่บ้านดินสอพองนั้น
มีการนำเอาดินสอพอง
มาใช้ทำไข่เค็ม เป็น
“ไข่เค็มดินสอพอง”
ของขึ้นชื่อของทาง
จังหวัดลพบุรีเลยละจ๊ะ

บรรณานุกรม

- วิริยะ ลีสิงห์. ดินสอพอง. (2531). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- นิตยาพร บัวทอง. การถ่ายทอดภูมิปัญญาการทำดินสอพองของชาวบ้าน บ้านหินสองก้อน อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี. (2554). จาก <http://www.learners.in.th/blogs/posts/500601> ออนไลน์.
- JACK. วิธีการทำดินสอพอง. (2554). จาก http://nattanich5301425.blogspot.com/2011/05/blog-post_11.html ออนไลน์.
- MARS. มาทำดินสอพองกัน. (2553). จาก <http://gungold.com/forum/index.php?topic=14255.0> ออนไลน์.
- NAPA. เรื่องของดินสอพอง. (2551). จาก <http://yodnapa.exteen.com/20080416/entry?n=y> ออนไลน์.
- P'Hand RAC ลาดพร้าว. ดินสอพองทำมาจากอะไร. (2552). จาก <http://blog.eduzones.com/rangsit/21752> ออนไลน์.
- ไข่เค็มดินสอพอง. (2555). จาก http://lekkathaifood.blogspot.com/2012/01/blog-post_8177.html ออนไลน์.
- ฤา ตำนาน “ดินสอพอง” ลพบุรี จะสูญสิ้นไปกับเทศกาลสงกรานต์. (2554). จาก <http://www.thaismefranchise.com/?p=14500> ออนไลน์.
- หมู่บ้านดินสอพอง. (2554). จาก http://lopburi.orgfree.com/joomla/index.php?option=com_content&view=article&id=58:2011-08-31-20-59-41&catid=83:2011-08-31-17-40-40&Itemid=70 ออนไลน์.